

TRI IZLOŽBE U GALERIJI KAJ U 2017. GODINI

(Voditeljica Galerije KAJ: Marija Roščić Paro)

SLAVKA PAVIĆ

NE PUTUJ KAO KUFER – izložba c/b fotografija
- Uz 90. rođendan i 66. obljetnicu umjetničkog djelovanja –
27. travnja - 15. svibnja. 2017.

NE PUTUJ KAO KUFER

“Ne putuj kao kufer”, bila je uzrečica velikoga hrvatskog fotografa Milana Pavića. To je i mogući životni moto svakoga tko se bavi tom umjetnošću, a znači: biti prisutan u svijetu, biti cijelom svojom sviješću u trenutku koji se odvija, pratiti promjene i odnose oblika, osvjetljenja i gibanja koji nas okružuju. Za razliku od kufera koji je čvrsto zatvoren i pasivno nošen, oko i um sudionici su situacije u kojoj se nalaze i kroz njih se prelijeva bogatstvo raznolikih događanja. Dobro promišljena fotografija zadivljujuće je zaustavljanje jednog istinski proživljenog trenutka apsolutne prisutnosti. U *Zastavama* Krleža, iskazom jednog lika, ironizira ljudsku neosjetljivost na vlastiti život: “[...] prosječan čovjek, to je biće koje pamti samo neke datume svog privatnog života, smrt ovu ili onu, svadbe, pijanke, ostavinske rasprave, eventualno i pokoju defloraciju, dugove, tjelesne ozljede, a ostalo sve je siva, dosadna, blaženoravnodušna tromost duha [...]”, ali već na istoj stranici navodi kako za senzibilnu osobu “Sve može biti sudbonosno po tok jednog života”. U svome dugačkom i plodnom stvaralačkom vijeku Slavka Pavić nipošto nije putovala *kao kufer*, kako bi rekao njezin suprug. Osjetljivost za okolini svijet u nje je izrazito izbrušena, što je kvaliteta očita u njezinu fotografskom stvaralaštvu. Na svojim je snimcima uspjela postići gotovo meditativnu jednostavnost kompozicije, jasnoću koja zrači sa samo nekoliko dobro postavljenih

elemenata na slici.

Na njezinim pejzažima (primjerice s Kalnika, u različita doba godine) sjene rasute nad vinogradima, kao i male *kleti* po njima, tvore harmoničnu cjelinu, kao da su sva priroda i sve ljudske intervencije u njoj stvoreni s mišlju o kompoziciji koja bi gledatelju bila ugodna. Naravno, kompozicija je uvijek nametnuta, odabirom i kadriranjem motiva, hvatanjem poželjnoga osvjetljenja, kao i upravljanjem mekoćom kontura i prekadriravanjem prizora pri izradi fotografije, tako da je rezultat koji umjetnica predstavlja složena konstrukcija – spoj slučajnosti, promišljanja i iskustva. To se, uostalom, može primijeniti na svaku dobru fotografiju bilo kojeg autora, no za opus Slavke Pavić možemo reći da je posebno koncentriran na komponiranje i razmišljanje o strukturi prizora, na (nazovimo ih tako) apstraktne vrijednosti fotografije.

Traganje za ravnotežom može se vidjeti na brojnim fotografijama izloženima ovdje, kao i na onima izloženima na retrospektivi u Muzeju grada Zagreba godine 2014. Ono je vidljivo na snimci *Zdenca života* s terase kazališta, ili konstrukcije tribine na hipodromu, ili na jednoj s nazivom *Odlazak*, koja prikazuje dio betonskog igrališta iza stambene zgrade. Ništa na njima nije monumentalno ni posebno, niti se estetizacijom (koja je svakako prisutna u velikoj mjeri kod Slavke Pavić) teži dojmu dati začudnu auru nadrealnog. Dapače, čini se da autorica inzistira na svakodnevnosti i običnosti snimljene situacije, bez želje da istakne svoju

Slavka Pavić: *Zdenac života*, 1980

maniru kao glavni sadržaj fotografije. Ono osobno, na čemu svaki fotograf manje ili više inzistira, ovdje je prisutno kao vješto i nenametljivo konstruiranje scene, to jest kao svrhovito baratanje elementima našeg svijeta, te njihovo slaganje u prizor. Puno manje ovu umjetnicu zanimaju priča (anegdota) ili stvaranje ozračja (iako i njih možemo naći kao glavne nosioce nekolicine njezinih ostvarenja), od gotovo muzičkog skladanja svakodnevice i pronalaženja uzorka u njoj. U tu apstraktnu poetiku savršeno se uklapaju vizure repetitivnih konstrukcija terasa apartmana, a posebice slike detalja arhitektonske artikulacije jednog stropa (*Geometrija* iz 1957.), i stubišta pod snijegom (*Akvarij, crno - bijelo* iz 1976.), koje svoj motiv gotovo u potpunosti pretvaraju u geometrijsku igru, odnosno transformiraju stvarnost u ornament.

Ovaj presjek radova Slavke Pavić svjedoči kako je riječ o vitalnoj i izrazito značajnoj autorici zagrebačke i hrvatske fotografije, a najnovije snimke, od prije svega nekoliko godina, dokazuju njezin neumorni stvaralački kontinuitet i zavidnu razinu kvalitete koju održava njegovim tijekom.

Feđa Gavrilović
(Iz kataloga izložbe)

SLAVKA PAVIĆ (Jajce, 1927.). Godine 1951. postala je članicom Fotokluba Zagreb, jedna je od osnivačica njegove Ženske sekcije. Održala je dvadesetak samostalnih i sudjelovala na više od 300 skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Godine 2014. održana je retrospektivna izložba njenih radova u Muzeju grada Zagreba, a 2015. Branka Hlevnjak objavila je o njoj monografiju. Dobitnica je više od 90 različitih nagrada i priznanja.

ANTUN BUKOVEC

RUKE UMJETNIKA – izložba fotografija u boji
23. svibnja – 10. lipnja 2017.

Antun Bukovec predstavio se u Galeriji Kaj s ukupno 60-ak fotografija (dio fotografija bio je izložen u mapi/albumu). Fotografije su nastale posljednjih nekoliko godina, prilikom snimanja brojnih i raznovrsnih kulturnih događanja.

Autor je u tom ciklusu posvetio pozornost rukama kojima umjetnici izvode svoja djela. Riječ je o rukama brojnih umjetnika raznovrsnih umjetničkih opredjeljenja - likovnih umjetnika, književnika, glazbenika, glumaca.... Ruke – kao metafora stvaranja, čovjekov alat kojim stvara nove svjetove... Bukovec je svojim fotografskim okom i umijećem pokušao zabilježiti čovjekovo najvrjednije sredstvo.